

Формуляр за частична предварителна оценка на въздействието*

(Приложете към формуляра допълнителна информация/документи)

Институция:

Министерство на образованието и науката

Нормативен акт:

Постановление на Министерския съвет за изменение на Наредбата за държавните изисквания за признаване на придобито висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища, приета с Постановление № 168 на Министерския съвет от 2000 г.

За включване в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за периода:

1 юли -31 декември 2017 г.

Дата:

29 август 2017 г.

Контакт за въпроси:

Вержиния Цанкова

Телефон:

02/8173825

1. Дефиниране на проблема

1.1. Кратко опишете проблема и причините за неговото възникване. Посочете аргументите, които обосновават нормативната промяна.

Настоящата частична предварителна оценка на въздействието на Постановление на Министерския съвет за изменение на Наредбата за държавните изисквания за признаване на придобито висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища, приета с Постановление № 168 на Министерския съвет от 2000 г. (Наредбата) е израз на усилията, които Министерството на образованието и науката полага, съвместно със заинтересованите страни, за повишаване на качеството на висшето

образование, за облекчаване на административните процедури и режими на завършилите висше образование в чужбина и намаляване на административните тежести при тяхната академична и трудова мобилност на територията на Република България.

Наредбата е основният акт, въз основа на който всички лица, които са придобили висшето си образование извън България, могат да получат неговото признаване с цел продължаване на обучението си в българско висше училище или, в определени случаи, достъп до пазара на труда. В Наредбата се изисква заявителите да представят легализирани документи за висше образование, издадени от висши училища в държавите страни по Лисабонската конвенция, което е излишна административна тежест, свързана със заплащане на такси за поставяне на апостил в чужбина.

Към момента на приемането на Наредбата през 2000 г. легализацията и заверката с апостил са били единствените възможни начини за удостоверяване на истинността на образователните документи, издадени от друга държава, поради което съвсем естествено е заложено изискването в процедурата по признаване на придобито в чужбина висше образование тези документи да се представят легализирани и преведени от заклет преводач.

Като първа крачка от процеса на облекчаване на гражданите в процедурата по признаване на придобито в чужбина висше образование през 2016 г. бе премахнато изискването за легализация върху документите, издадени от образователни институции в страни членки на Европейския съюз. Това изменение бе приветствано в обществото, но все още поставяше в неравнопоставено положение всички останали държави, ратифицирали Конвенцията за признаване на квалификациите, отнасящи се до висшето образование в европейския регион (т. нар. Лисабонска конвенция). За тези държави от европейския регион наред със САЩ, Канада, Израел, Австралия и Нова Зеландия все още се искаше легализация.

От гледна точка на академичното признаване обаче водеща роля има Лисабонската конвенция, а не Конвенцията за премахване на изискването за легализация на чуждестранните публични актове (т. нар. Хагска конвенция). Международноправният нормативен акт на академичното признаване е Лисабонската конвенция, която е ратифицирана и имплементирана в националното законодателство на над 50 държави от европейския регион, САЩ, Канада, Израел, Австралия и Нова Зеландия. България е ратифицирала конвенцията и я е въвела в националното си законодателство с Наредбата за държавните изисквания за признаване на придобито висше образование и завършени

периоди на обучение в чуждестранни висши училища.

Тъй като всички страни по Лисабонската конвенция в голяма степен са унифицирали съдържанието на образователните си документи за завършено висше образование, имат ефективно действаща мрежа от Национални информационни центрове за академично признаване и мобилност ENIC-NARIC и поддържат публично достъпни официални бази данни или регистри за националните системи и институции за висше образование, съвсем оправдано е отпадането на изискването за легализация на документите за придобито висше образование, издадено от висши училища в държавите страни по Лисабонската конвенция.

1.2. Опишете какви са проблемите в прилагането на съществуващото законодателство или възникналите обстоятелства, които налагат приемането на ново законодателство. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Проблемите, които са идентифицирани, е възможно да бъдат решени чрез приемане на Постановление на Министерския съвет за изменение на Наредбата за държавните изисквания за признаване на придобито висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища, приета с Постановление № 168 на Министерския съвет от 2000 г. Изискването в Наредбата за представяне на легализирани документи за висше образование, издадени от висши училища в държавите страни по Лисабонската конвенция е излишна административна тежест, свързана както с поставяне в неравнопоставено положение лицата, които искат признаване на дипломи от държави, ратифицирали Лисабонската конвенция, така и със заплащане на такси за поставяне на апостил в чужбина. Промяната в Наредбата е свързана с премахване на това изискване, което в годишен порядък ще се отрази на около 220 броя документи, на които се изисква поставяне на апостил.

1.3. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Не са извършвани последващи оценки.

2. Цели

Посочете целите, които си поставя нормативната промяна, по конкретен и измерим начин и график, ако е приложимо, за тяхното постигане. Съответстват ли целите на действащата стратегическа рамка?

Целта, която си поставя нормативната промяна, е облекчаване на административните процедури и режими на завършилите висше образование в чуждестранни висши училища и намаляване на административните тежести при тяхната академична и трудова мобилност на територията на Република България.

Постановлението съответства на стратегическата цел за висше образование, поставена в Стратегия „Европа 2020“ – до 2020 г. (най-малко 40 % от хората на възраст 30 — 34 години да са завършили някаква форма на образование над средното), както и на други значими цели в европейски контекст: повишаване на качеството на висшето образование и обвързването му с нуждите на бизнеса и с пазара на труда.

Приемането на Постановлението е продиктувано и от стремеж за постигането на цели, заложи в действащата национална стратегическа рамка по отношение на висшето образование: за повишаване на качеството на висшето образование, увеличаване дела на завършилите висше образование (най-малко 36 % до 2020 г. от хората на възраст 30 — 34 години да са завършили някаква форма на образование над средното) и създаване на устойчива връзка между висшите училища и бизнеса за постигане на по-пълно съответствие на висшето образование с изискванията на пазара на труда.

3. Идентифициране на заинтересованите страни

Посочете всички потенциални засегнати и заинтересовани страни, върху които предложението ще окаже пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи, др.).

Приемането и действието на Постановлението са обусловени от наличието на обществена потребност повече квалифицирани специалисти с придобито висше образование в чужбина да продължат своето обучение в български висши училища и/или да се реализират на пазара на труда на територията на Република България. Постановлението е подкрепено от гражданите и бизнеса в страната.

В този смисъл приемането и действието на Постановлението засяга широк кръг от заинтересовани страни.

Нормативният акт ще има пряко въздействие спрямо студентите, които ще се обучават в съответните български висши училища като институции в системата на висшето образование.

Косвено въздействие ще бъде оказано по отношение на бизнеса, във връзка със необходимост от хиляди специалисти в областите на висше образование.

4. Варианти на действие

Идентифицирайте основните регулаторни и нерегулаторни възможни варианти на действие от страна на държавата, включително варианта "без действие"

Идентифицирани са следните варианти на регулативна намеса:

Вариант 0 – да не се прави нищо (без действие; нулев вариант);

Вариант 1 – предприемане на законодателни мерки.

Вариант 0 – непредприемане на действие. Нулевият вариант означава да не се предприемат никакви действия. Ако се приложи вариантът „Без действие“, преди всичко завършилите в чужбина висше образование ще продължат да имат административни тежести при тяхната академична и трудова мобилност на територията на Република България.

Липсват субективни и обективни данни, от които би могло да се направи изводът, че проблемът може да се разреши без предприемане на никакви действия. Поради горепосоченото Вариант 0 – да не се предприема нищо, в конкретния случай е неефективен.

Вариант 1 – регулаторна намеса.

В проекта на Постановлението се предвижда отпадането на изискването за легализация на документите за придобито висше образование, издадено от висшите училища в държавите страни по Лисабонската конвенция.

Приемането и прилагането на Постановлението е действие, чрез което се очаква повишаване на академичната и трудовата мобилност на територията на Република

България.

На основание горепосоченото – Вариант 1 следва да се приеме като необходим и възможен.

5. Негативни въздействия

Опишете качествено (при възможност - и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални, екологични и други негативни въздействия за всеки един от вариантите, в т.ч. разходи (негативни въздействия) за идентифицираните заинтересовани страни в резултат на предприемане на действията. Пояснете кои разходи (негативни въздействия) се очаква да бъдат второстепенни и кои да са значителни.

Вариант 0. При прилагането на нулев сценарий запазването на настоящата ситуация обуславя рискове и отрицателни последици в социален и икономически аспект. Ще продължи наличието на административна тежест по отношение на завършилите в чужбина висше образование за по – лесен достъп до продължаване на обучение в български висши училища и до пазара на труда на територията на Република България.

Крайните потърпевши от това развитие ще бъдат завършилите в чужбина висше образование, които желаят да продължат обучението си в български висши училища и/или да се реализират на пазара на труда на територията на Република България.

Потърпевш ще бъдат и бизнесът, тъй като няма да бъде удовлетворен от все по-високите изисквания по отношение образованието и квалификацията на специалистите.

Запазването на текущото положение няма да има негативни ефекти относно екологичното равновесие, както и няма да доведе до промяна в административните тежести на бизнеса.

Вариант 1. В процеса на изготвяне на настоящата частична предварителна оценка на въздействието не са идентифицирани очаквани негативни ефекти в икономически и социален план при предприемане на регулаторна намеса.

Прилагането на Вариант 1 не би следвало да доведе до отрицателни въздействия върху заинтересованите страни и не би следвало да има отрицателни икономически, социални, екологични и други негативни ефекти.

6. Положителни въздействия

Опишете качествено (при възможност - и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални, екологични и други ползи за идентифицираните заинтересовани страни за всеки един от вариантите в резултат на предприемане на действията. Посочете как очакваните ползи кореспондират с формулираните цели.

Вариант 0. При неприемане на Постановлението не се очакват положителни въздействия по отношение на нито една от заинтересованите страни. Не се предвиждат конкретни потенциални икономически, социални, екологични и други ползи при бездействие.

Вариант 1. Приемането и прилагането на Постановлението се очаква да има положително въздействие в социален и икономически план, като доведе до облекчаване на административните процедури и режими за гражданите и намаляване на административните тежести при тяхната академична и трудова мобилност.

Промяната, която ще настъпи при приемането и действието на Постановлението, ще окаже пряко въздействие най-вече върху крайния потребител – завършилите в чужбина висше образование в посока на тяхната реализация на пазара на труда и/или за продължаване на обучението им в български висши училища. Тази промяна ще има и положително икономическо въздействие, тъй като ще отпадне таксата за легализация, което в годишен аспект води до спестяване на около 11 000 лв. /220 бр. документи при средна такса 50 лв./ . Това ще е предпоставка за увеличаването на конкурентната среда между висшите училища, което следва да доведе до повишаване на качеството на образованието. Позитивно въздействие на Постановлението се очаква и по отношение на бизнеса, тъй като те ще бъдат обезпечени с повече кадри с по-висока образователно-квалификационна степен.

Положително въздействие се очаква и по отношение на постигането на стратегическите цели на национално ниво: най-малко 36 % от хората на възраст 30 — 34 години да са завършили някаква форма на образование над средното; повишаване на качеството на висшето образование в Р България и обвързването му с нуждите на бизнеса и с пазара на труда в страната.

В резултат на горепосоченото се налага изводът, че Вариант 1 съдържа потенциал за разрешаването на идентифицирания проблем.

7. Потенциални рискове

Посочете възможните рискове от приемането на нормативната промяна, включително възникване на съдебни спорове.

Не са установени възможни рискове от приемането на нормативната промяна, включително възникване на съдебни спорове.

8.1. Административната тежест за физическите и юридическите лица:

- Ще се повиши
- Ще се намали
- Няма ефект

Административната тежест за физическите лица, които желаят признаване на придобитото от тях висше образование в чужбина, ще се намали.

8.2. Създават ли се нови регулаторни режими? Засягат ли се съществуващи режими и услуги?

Не се създават нови регулаторни режими. Засяга се административната услуга по издаване на удостоверение за признаване на придобитото висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища.

9. Създават ли се нови регистри?

Когато отговорът е „да“, посочете колко и кои са те:

Не се създават нови регистри.

10. Как въздейства актът върху микро-, малките и средните предприятия (МСП)?

- Актът засяга пряко МСП
- Актът не засяга МСП
- Няма ефект

Актът не засяга пряко МСП.

11. Проектът на нормативен акт изисква ли цялостна оценка на въздействието?

Да

Не

Проектът на нормативен акт не изисква цялостна оценка на въздействието.

12. Обществени консултации

Обобщете най-важните въпроси за консултации в случай на извършване на цялостна оценка на въздействието или за обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултациялни процедури.

Провеждането на обществени консултации се осъществява по чл. 26 от Закона за нормативните актове.

13. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

Приемането на нормативния акт не произтича от правото на Европейския съюз.

14. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за изработването на нормативния акт:

В настоящата частична предварителна оценка на въздействието са извършени промени съгласно становището на дирекция „Модернизация на администрацията”

Имена и длъжност: Ваня Грашкина-Минчева, изпълнителен директор на Националния център за информация и документация (НЦИД)

Дата:

Подпис: